מרכז אדוה
מידע על שוויון וצדק חברתי בישראל

סדר מרחבי חדש בישראל 2024

יולי, 2024

שני בר-און ממן ותהילה שרעבי

במסמך זה נרצה לטעון כי פינוי האוכלוסייה בידי המדינה מגבולות עזה והצפון מאז ה־7.10.23, יצר 'סדר מרחבי חדש'. כמו אוריגמי הפכה מדינת ישראל לבעלת מרקם חברתי – מרחבי שונה מאשר לפני 'הקיפול', שהוא בעל השלכות מרחיקות לכת על חייהם.ן של המפונים.ות. המרקם החדש משתנה כל הזמן – הפינוי אומנם נעשה במהלך השבועות הראשונים למלחמה, אך נדמה שאין כמעט מפונים.ות אשר לא נדדו מאז לפחות פעם אחת, בין אם כיישוב או כבודדים.ות, באותו מרחב – למשל מאילת לאילות, או במרחבים שונים בתכלית – לדוגמא מבית מלון באזור הכינרת לדירה בתל־אביב או נתניה. **למרות שרובנו עדים לסדר החדש שנכפה עלינו, המיפוי שלו עדיין חלקי ביותר.** נתונים אודות ריכוזי אוכלוסיות של מפונים.ות ביישובים השונים בישראל והמענים הניתנים להם בתחומי החיים השונים לא מתפרסמים באופן שיטתי על ידי אף גורם ממסדי (או אחר), ומונעים מאיתנו לקבל תמונה שלמה ביחס למחיר החברתי שגובה המלחמה והימשכותה מאזרחי.ות ישראל.

עד כה ניתן היה ללמוד רק על היקף האוכלוסייה המפונה ומאפייניה – למשל לפי קבוצות גיל, וכמובן על היישובים המפונים וההחלטות שבגינן פונו.[1] אולם, מיפוי זה אינו מספיק, מכיוון שאינו מלמד על דפוסי הנדידה – הן בפינוי הראשוני והן בהמשך הדרך. **נתונים חדשים אודות אוכלוסיית המפונים/מתפנים שהתקבלו לידינו מאגף דמוגרפיה ומפקד בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), מאפשרים לראשונה לגבש הבנה חלקית של דפוסים אלו.**[2] הנתונים כוללים מידע לא רק על היישובים הקולטים והמפונים.ות/מתפנים.ות מכל יישוב, אלא גם על התנועה – מי עבר לאן. הנתונים נכונים לסוף אפריל 2024, ולכן לא כוללים מידע על התנועה הראשונית של הפינוי. לצד נתונים אלה, נעזרנו בשני לוחות נתונים שפרסמה הלמ"ס ובהם מידע על מפונים.ות ומתפנים.ות נכון לפברואר 2024 ולאפריל 2024. מהצלבת נתוני לוחות אלה

---

1 ראו מפה אינטראקטיבית: יישובי קו עימות בגבול הצפון וגבול עזה (arcgis.com). ירושלים: מרכז המחקר והמידע של הכנסת. המיפוי לווה בסדרת מסמכים על הפינוי מהצפון ומהדרום, ראו למשל: החלטות על פינוי אזרחים במלחמת חרבות ברזל – מחקר בשלוש קריאות: הפודקאסט של מרכז המחקר והמידע של הכנסת | פברואר 2024.; לרר מ., 12.11.2023. תכניות לפינוי אוכלוסייה – חלק ב' מפרוץ מלחמת חרבות ברזל . ירושלים: מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

2 לשכה מרכזית לסטטיסטיקה, אפריל 2024. מטריצת אוכלוסיית המפונים לפי יישובים מפונים וקולטים לסוף אפריל 2024. נתונים שנמסרו לבקשת מרכז אדוה מאת אלאא אכתילאת ויוסף אנדראוס, תחום אומדני אוכלוסייה - אגף דמוגרפיה ומפקד, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מקור הנתונים אודות המפונים/מתפנים הקיימים בלמ"ס הוא מערכת "יחד" הנתונים עוברים טיוב בלמ"ס על ידי שימוש במידע מנהלי נוסף כגון הרישום במרשם האוכלוסין. עיבוד נתוני המטריציה שבמסמך זה נעשה על ידי מרכז אדוה.

ניתן ללמוד על השינוי ברשויות הקולטות העיקריות, ולבחון את תנועת המפונים.ות ואת ריכוזי הפליטים.ות ביישובים השונים בישראל.

למה הדבר נדרש? למעשה, כל מדיניות חברתית־כלכלית דורשת לא רק את המידע בקצוות – מאין ולאן, אלא את תהליכי התנועה – אלו יישובים ותושבים.ות עוברים לאן? מה מאפייני התנועות המרחביות ואיך השפיע הדבר על הגודל המוחלט של הרשויות הקולטות ושיעור הפליטים בהן? תשובות לשאלות אלו דרושות במיפוי מתמשך המאפשר למקבלי ההחלטות ודרגי הביצוע ברשויות להבין מאיפה באו המפונים.ות ומה הצרכים שלהם בתחומי הפרט והקהילה. **באופן אידיאלי, על מידע כזה להיות מונגש על ידי המדינה, ואנו תקווה כי אכן כך יהיה בקרוב. מסמך זה בא לתת טעימה מהתובנות העולות מסוג כזה של ניתוח.**

יחד או לחוד, בארגון או בתפזורת

השינוי המרחבי שיצרה תנועת הפליטות איננו אחיד. **השונות הבולטת ביותר בדפוסי הפינוי ותזוזת האוכלוסייה, היא במידת הפיזור של יישוב המקור.** ננסה מיד לשער כמה גורמים לכך, אך יש לומר כבר שהדבר משליך על יכולת הניהול של היישוב הנקלט, וממילא הנהגתו לא יכולה לתת מענה לכל מפוניה באשר הם.

הדוגמה המאלפת ביותר לפיזור, שכבר נודעה מפי ראש העירייה,[3] **היא קריית שמונה.** **העיר, שפונתה ב־20.10.23, התפזרה ביותר מ־180 יישובים שונים ברחבי הארץ, מאילת צפונה.** נציין כי בבחינת ריכוזי המפונים.ות ביישובים הקולטים השונים אנו מונות רק יישובים אליהם הגיעו 5 א.נשים ומעלה. על מאפיינים נוספים של מודל הפינוי המפוזר נעמוד בהמשך.

---

3 למשל: בחור- ניר, ד., 13.6.24. כך נראים החיים בקריית שמונה שנטושה כבר שמונה חודשים | מוסף כלכליסט (calcalist.co.il).

מפת פיזור של מפונים.ות מקרית שמונה ביישובים שקלטו למעלה מ-100 מפונים.ות

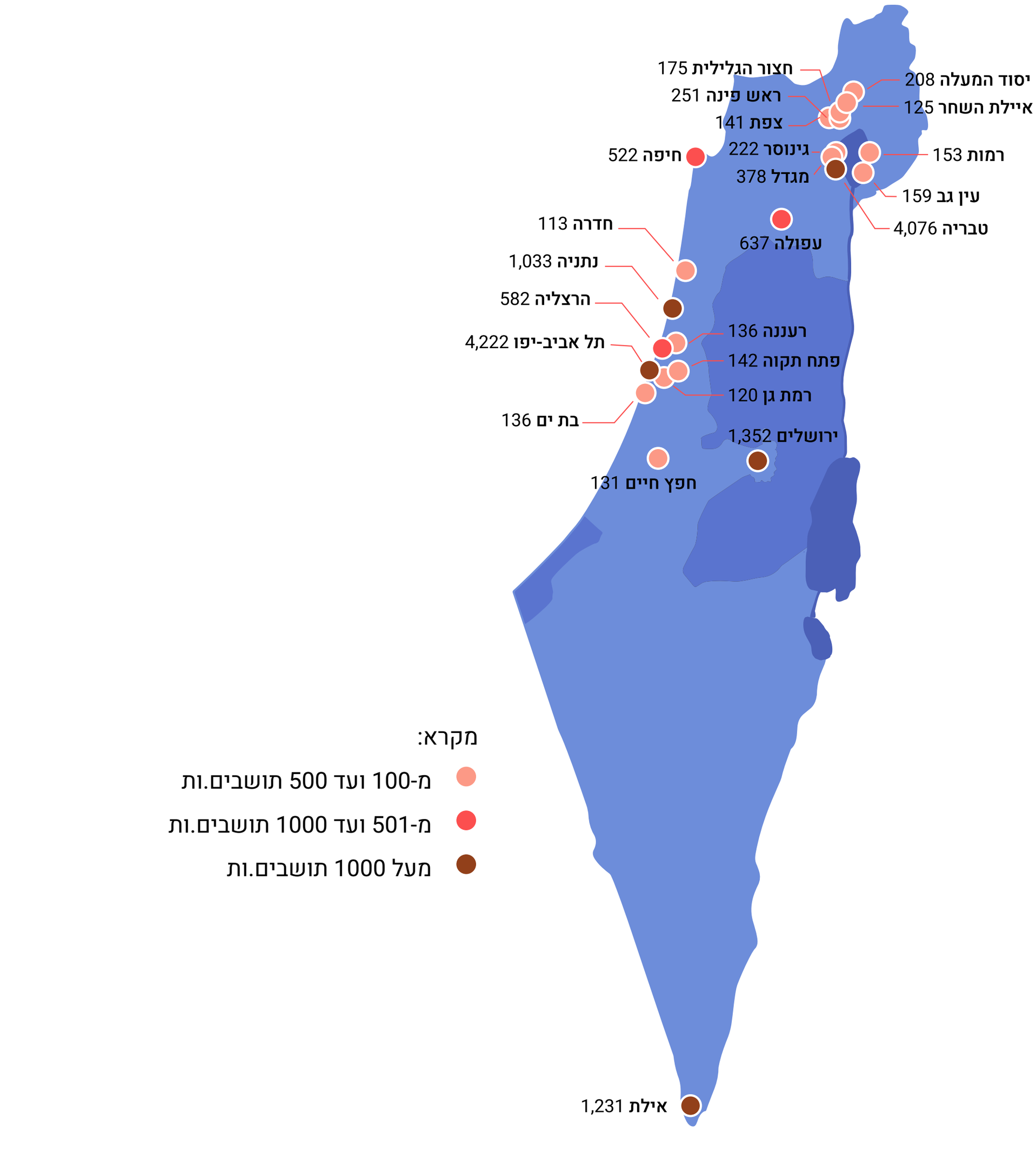

מקור: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. מטריצת אוכלוסיית המפונים לפי יישובים מפונים/מתפנים וקולטים לסוף אפריל 2024 – נתונים שנמסרו במענה לבקשת נתונים.

לעומת זאת, ישנו מודל מרוכז ומאורגן יחסית, המאפיין את היישובים הקטנים והשיתופיים, ואת היישובים שנפגעו קשה ב־7.10. הפינוי שלהם בדרך כלל משותף – למעט פרטים שהעדיפו או נאלצו לעבור למקום אחר, למשל במקרה של פינוי הורים מבוגרים לאשפוז במוסד גריאטרי ספציפי. כך למשל, קיבוץ ניר־יצחק – קיבוץ שיתופי וצמוד־גדר שמנה 559 א.נשים שפונו – עבר ברובו המוחלט לאזור אחד– אילת ולאחר מכן אילות. פרט ליישובים אלה, רק עוד 3 יישובים מכילים יותר מ־5 נקלטים מקיבוץ ניר יצחק.

חשוב לציין כי לא כל המגזר ההתיישבותי – מושבים וקיבוצים – שייכים למודל המאורגן. נדמה שמשתנה מרכזי הוא הגודל של יישוב המקור, כך שיישובים גדולים פוזרו גם במקרה של קיבוצים. כך למשל, אילון – מהגדולים בקיבוצי הצפון שפונו, קיבוץ לא שיתופי שמנה 1,004 תושבים.ות, פוזר ב־39 יישובים. מודל הפיזור בולט אפילו במקומות הקליטה העיקריים – 5 יישובים קלטו מעל 100 מפונים.ות מאילון. ניתן לראות כי **המודל המפוזר קשור לא רק בגודל אוכלוסיית היישוב**, כאשר משווים את אילון למטולה. האחרונה אמנם התפזרה למקומות רבים – 41 קלטו מעל חמישה מתושבי.ות מטולה, אך היא גדולה מאילון, ורוב אוכלוסייתה רוכזה בטבריה – 626 איש ואישה מתוך 1,636 (38%).

תרשים 1: אחוזי מפונים.ות מקריית שמונה ומטולה לפי יישוב קולט

מסודר מגדול לקטן של קריית שמונה

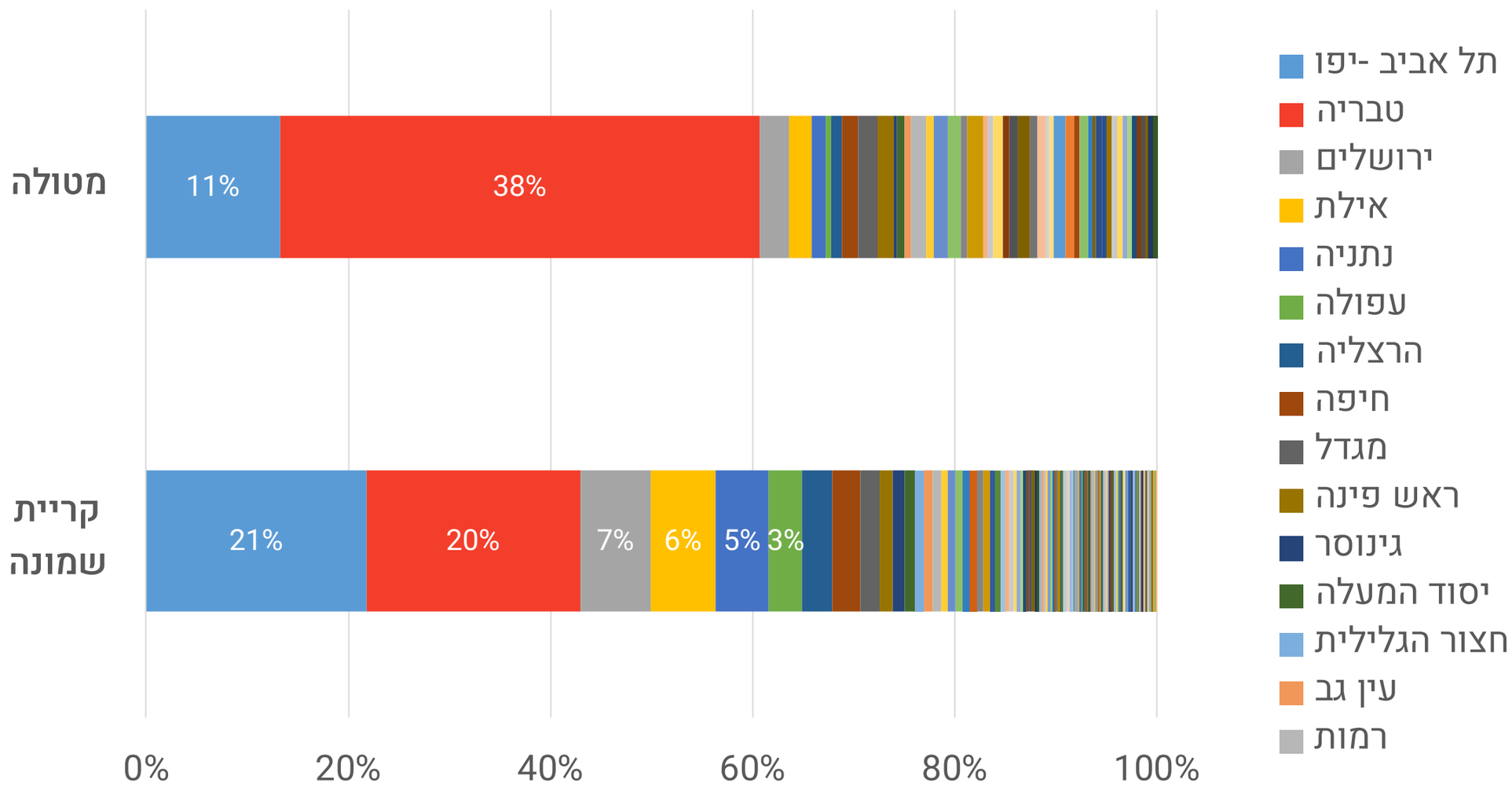

הערה: כולל יישובים שקלטו 5 מפונים.ות לפחות.

מקור: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. מטריצת אוכלוסיית המפונים לפי יישובים מפונים/מתפנים וקולטים לסוף אפריל 2024 – נתונים שנמסרו במענה לבקשת נתונים.

רוצה לומר, נדמה שהגורם המשמעותי ביותר בקביעת מודל הפינוי הוא גודל אוכלוסיית היישוב המפונה. **לצד זאת, אנו משערות כי על תצורות הפינוי בפועל משליכים גם מאפיינים נוספים של יישוב המקור** – כגון מידת הלכידות והארגון טרם המלחמה. **על**

פניו, יישוב שפונה באופן מפוזר יתקשה לשמר תחושת שייכות ליישוב ולקהילה והמשכיות של קשרים חברתיים לקראת חזרה. סביר יותר, שרבים מא.נשיו כבר הגרו ממנו דה־פקטו, אך לא דה יורה (כלומר, לא שינו את כתובת מגוריהם במשרד הפנים) עד לסיום הפינוי הרשמי – אחרת יאבדו את זכאותם.ן כ"מפונים.ות". אלו נושאים שייוותרו לבחינה סטטיסטית תקפה, אך כבר כעת ברור כי חשוב למפותם.

עירוני וכפרי

שונות בולטת נוספת היא בין המגזר הכפרי לעירוני. כך למשל, קריית שמונה התפנתה בעיקר ליישובים עירוניים. להלן מובאות חמש הרשויות המקומיות שקלטו מעל אלף ממפוני העיר. ממבט בלתי מבוקר עולה כי מאפייני הרשויות הקולטות הגדולות של קריית שמונה אינם משותפים – חלקן גדולות, אחרות קטנות; חלקן במרכז הארץ וחלקן מרוחקות מאוד. המשותף ביניהן הוא היותן עירוניות. גם בהמשך הרשימה עיקר היישובים הקולטים הם עירוניים.

טבלה 1: חמש הערים שקלטו מעל 1,000 תושבי.ות קריית שמונה, סוף אפריל 2024

שם יישוב קולט	מספר מפונים.ות מקריית שמונה	שיעור מסך המפונים.ות מקריית שמונה
תל אביב –יפו	**4,222**	21.2%
טבריה	**4,076**	20.4%
ירושלים	**1,352**	6.8%
אילת	**1,231**	6.2%
נתניה	**1,033**	5.2%

מקור: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. מטריצת אוכלוסיית המפונים לפי יישובים מפונים/מתפנים וקולטים לסוף אפריל 2024 – נתונים שנמסרו במענה לבקשת נתונים.

לעומת זאת, אם ניטול יישובים כפריים, נראה כי חלק ניכר מהמפונים.ות עברו ליישובים כפריים, לעיתים בעלי זיקה היסטורית ליישוב המקור. כך לדוגמא, הקיבוץ השכן לקריית שמונה – כפר גלעדי, פונה כמעט כולו לקיבוץ האון ולקבוצת כנרת, ורק מיעוט קטן הגיע ליישובים עירוניים. אם היה בידינו מיפוי של החינוך של המפונים.ות, היה הדבר מובהק עוד יותר, כפי שנבהיר בהמשך.

השפעת הסדר החדש על רשויות קולטות

כמכלול, יותר מאחוז מאוכלוסיית המדינה היתה בסוף אפריל מפונה מביתה (117.5 אלף תושבות ותושבים). אך כמו ששיעורי הפינוי אינם אחידים ביישובים השונים, ובחלק מהמקומות מאה אחוז מהאוכלוסייה התפנתה מביתה, כך גם דפוסי הקליטה אינם אחידים. יש מקומות – בעיקר שבהם יש מלונות וחדרי אירוח – אשר קלטו אוכלוסייה הגדולה על מידותיהם במאות אחוזים; יש שלא נקלטה בהם אוכלוסייה כלל; ועוד רבים על כל הטווח באמצע. לצורך מיפוי ראשוני בדקנו את אחוז המפונים באוכלוסיית הרשות הקולטת. מקרב הרשויות הקולטות העיקריות באפריל, בדקנו גם את השינוי שחל באוכלוסיית המפונים.ות שנקלטו מאז פברואר 2024.

תחילה, מעניין היה להשוות את ריכוזי הפליטים.ות בין סוגי הרשויות הקולטות. כמו שניתן לראות בטבלה מספר 2, **המועצות האזוריות הן אלו שבהן חל הגידול המשמעותי ביותר באוכלוסייה ביחס לאוכלוסייתן המקורית, שהיא בדרך כלל קטנה משל רשויות אחרות. מבחינה זו מעניין לראות כי אוכלוסיות הערים גדלו יותר מאוכלוסיות המועצות המקומיות**, שרובן קלטו פחות מפונים.ות בהשוואה לשאר סוגי היישובים.

טבלה 2: שיעור הפליטים.ות מאוכלוסיית כלל ישראל ביישובים וסוגי רשויות עיקריים, סוף אפריל 2024

סוגי יישובים	סה"כ פליטים.ות	סך האוכלוסייה	שיעור פליטים.ות מהאוכלוסייה	מגמת הגידול/צמצום במספר הפליטים.ות ביחס לפברואר 2024
כלל ישראל	**117,507**	9,818,976	1.2%	-18.2%
ערים	**83,082**	7,432,047	1.1%	-19.4%
מועצות אזוריות	**27,581**	1,011,287	2.7%	-11.4%
מועצות מקומיות	**6,844**	1,375,642	0.5%	-26.7%

הערה: כלל ישראל - כולל את תושבי הערים, המועצות האזוריות והמועצות המקומיות בלבד ולא כולל את המתגוררים מחוץ ליישובים.

מקורות: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. הלמ"ס (2024) אוכלוסייה ביישובים / מועצות אזוריות - אומדנים ארעיים לסוף פברואר 2024, ולסוף אפריל 2024.

כפי שניתן לראות מההשוואה בין פברואר לאפריל, התנועה של הפליטים.ות נמשכת כל העת, וסביר שגם מאפריל חלו שינויים משמעותיים. בהשוואה בין סוגי הרשויות בולט שיעור הירידה במועצות המקומיות, אשר מראש שיעור המפונים.ות בהן היה נמוך. חלק מהירידה הכללית – כ־18%, ניתן להסביר בשיבה של חלק מתושבי.ות הדרום ליישוביהם.ן (כך למשל, בפברואר מנתה אוכלוסיית שדרות המפונה 29,314 איש.ה, ובאפריל נותרו 25,757 מפונים.ות).

לצורך הבנה של השינוי הדמוגרפי מאז הפינוי באוקטובר, ניטול רשויות המובילות את טבלת הקולטות, ונראה הן את שיעור המפונים.ות ביחס לאוכלוסיית הרשות – נתון דרמטי בחלק מהמקרים; והן את השינוי במספר המפונים.ות בהן בין שתי נקודות זמן. גם כאן נפריד בין סוגי הרשויות וניטול רק את המובילות בשיעור המפונים.ות בכל אחד מסוגי הרשויות (מועצות אזוריות, עיריות ומועצות מקומיות).

טבלה 3: שיעור פליטים.ות במועצות אזוריות קולטות, סוף אפריל 2024

מועצה אזורית	סה"כ פליטים.ות	סך האוכלוסייה	שיעור פליטים.ות מהאוכלוסייה	מגמת הגידול/צמצום במספר הפליטים.ות ביחס לפברואר 2024
תמר	**6,402**	1,613	396.8%	1.8%
עמק הירדן	**3,333**	14,827	22.5%	3.0%
מגילות ים המלח	**366**	2,245	16.3%	-29.2%
הערבה התיכונה	**464**	4,124	11.3%	-24.6%
חבל אילות	**463**	4,959	9.3%	-23.3%
רמת נגב	**790**	8,779	9.0%	-16.8%
חוף הכרמל	**2,350**	37,236	6.3%	-12.9%
מטה יהודה	**2,644**	51,235	5.2%	-8.5%

הערה: כולל את שמונה המועצות האזוריות הקולטות המובילות בשיעור הפליטים.ות.

מקורות: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. לפירוט המקורות ראו תחת טבלה מס' 2.

כמו שניתן להיווכח, **המועצות האזוריות המרוחקות – בעיקר באזורי ים המלח והערבה – גדלו בצורה תלולה בתקופת הפינוי עד פברואר 2024, ביחס לאוכלוסיית המקור**. יש לזכור כי התשתיות באזורים אלו מותאמות לכמות אוכלוסייה קטנה, והתוספת גוזרת קושי תשתיתי ניכר על הרשות הקולטת – פינוי פסולת, ביוב וכדומה. ניתן לראות עם זאת, כי מבחינה מספרית, הרשויות עם כמות הפליטים.ות הגדולה ביותר הן סמוכות יותר לאזורי הפינוי – בפרט חוף כרמל ועמק הירדן בצפון ותמר בדרום.

בהשוואה בין חודש פברואר לאפריל עולה כי בחלק מהמועצות ירדה אוכלוסיית הפליטים.ות, בעיקר המרוחקות ביותר – חבל אילות, ערבה תיכונה, ומגילות ים המלח. לעומתן, במועצות אחרות מגמת הצמצום במספר פליטי.ות המלחמה בין חודש פברואר לאפריל הייתה פחות משמעותית, ובמועצה אזורית תמר מספר הפליטים.ות אף גדל.

טבלה 4: שיעור פליטים.ות בעיריות קולטות, סוף אפריל 2024

עיר	סה"כ פליטים.ות	סך האוכלוסייה	שיעור פליטים.ות מהאוכלוסייה	מגמת הגידול/צמצום במספר הפליטים.ות ביחס לפברואר 2024
אילת	**17,996**	53,568	33.6%	-12.5%
טבריה	**10,643**	50,307	21.2%	0.3%
ערד	**1,155**	29,426	3.9%	-15.1%
תל אביב -יפו	**15,313**	481,715	3.2%	-7.1%
הרצליה	**2,621**	109,503	2.4%	-16.1%
נתניה	**4,100**	240,914	1.7%	-23.1%
עפולה	**919**	64,119	1.4%	-2.3%
חיפה	**4,165**	297,310	1.4%	-4.3%
ירושלים	**12,422**	1,000,777	1.2%	-20.9%
נצרת	**900**	77,844	1.2%	-5.6%
נוף הגליל	**480**	44,965	1.1%	-6.4%
טירת כרמל	**307**	30,492	1.0%	-5.5%

מקורות: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. לפירוט המקורות ראו תחת טבלה מס' 2.

גם רשויות עירוניות מרוחקות קלטו מפונים.ות בשיעורים ניכרים. **אילת, טבריה וערד בלטו במיוחד ברשימת הרשויות העירוניות שקלטו אליהן מפונים בשיעורים גדולים, כאשר בטבריה מספר הפליטים.ות ושיעורם.ן ביחס לאוכלוסיית העיר לא קטן ואף גדל מעט.** מבין הערים הגדולות – היחידה שעולה לטבלת המובילות היא תל-אביב יפו, ששליש מהנקלטים.ות בה הם מקריית שמונה. ירושלים קלטה כ־12 אלף מפונים.ות, אך הם.ן היוו רק 1.2% מאוכלוסייתה. **כל ערי הצפון מתחת לקו הפינוי זכו לקלוט אליהן מפונים.ות בשיעורים ניכרים.** בערים אלו, בדומה למועצות המקומיות הקולטות במחוז צפון, הירידה במספר הפליטים.ות איטית ומצומצמת יותר, דבר שיתכן כי מלמד בין השאר על שימור מקומות העבודה בקו הסמוך לגבול.

טבלה 5: שיעור פליטים.ות במועצות מקומיות קולטות, סוף אפריל 2024

מועצה מקומית	סה"כ פליטים.ות	סך האוכלוסייה	שיעור פליטים.ות מהאוכלוסייה	מגמת הגידול/צמצום במספר הפליטים.ות ביחס לפברואר 2024
מגדל	**966**	2,083	46.4%	-5.8%
ראש פינה	**582**	3,280	17.7%	1.2%
יסוד המעלה	**276**	1,789	15.4%	7.8%
מצפה רמון	**689**	5,308	13.0%	-31.0%
זכרון יעקב	**795**	24,531	3.2%	-17.8%
ירוחם	**332**	11,415	2.9%	-29.1%
חצור הגלילית	**217**	10,261	2.1%	-17.5%

הערה: כולל את שבע המועצות המקומיות המובילות בשיעור הפליטים.ות.

מקורות: עיבוד של מרכז אדוה לנתוני למ"ס. לפירוט המקורות ראו תחת טבלה מס' 2.

באופן מעניין, **למעט מועצות מקומיות הקרובות לאזור הפינוי, הרי שהאחרות לא קיבלו פליטים.ות בשיעור הדומה לזה שבמועצות האזוריות והערים**. אפשר לתלות זאת בכמות חדרי האירוח בתחומן, אך עדיין מדובר בנתון מפתיע, המלמד שיתכן והן עתודה אפשרית לאיזון מהרשויות האחרות.

במגמת השינוי בשיעור הפליטים.ות בין פברואר לאפריל, הדפוס של המועצות המקומיות דומה לזה של המועצות האזוריות, כאשר המרוחקות ביותר – בפרט ירוחם ומצפה רמון – מראות את מגמת הירידה המשמעותית יותר. יתכן כי הדבר נובע מכך שאליהן עברו יותר ממפוני.ות הדרום, שחלקם.ן שבו, אך אין בידינו את המידע לגבי פברואר כך שהדבר ייוותר להמשך מיפוי.

מה שחסר – המיפוי של השירותים בפועל

המיפוי על קצה המזלג שהובא כאן, שהוא בגדר גישוש ראשוני ותו לא למיפוי שראוי שייעשה על ידי המדינה באופן שוטף ושקוף – אינו מאפשר להתייחס במסגרת הסדר החדש למאפיין נוסף, והוא האחריות המשותפת של רשויות על מפונים.ות. כלומר, בנתונים שמסרה לידנו הלמ"ס מופיעה האוכלוסייה המפונה במקום המגורים הנוכחי, למשל באר־שבע. אך למעשה, לפחות בדרום, מערכת החינוך נותרה נפרדת לזרם ההתיישבותי, וכך

נוסעים.ות תלמידי.ות בתי הספר למוסדות החינוך במועצה האזורית הקרובה. אם דיברנו על באר־שבע, הרי שילדי.ות בית הספר של נירים – המתגוררים.ות בעיר – לומדים במועצה אזורית בני שמעון. כך גם התלמידים.ות מסופה המתגוררים ולכן רשומים על פי נתוני הלמ"ס שהועברו לנו – באופקים (חלק אחר של יישוב זה נקלט ברמת גן).

מקרים אלו – ואחרים, מלמדים כי יש למפות בנפרד את מערך השירותים, כאשר הרשות הקולטת מעניקה לא פעם בעיקר תמיכה ושירותים מוניציפליים, אך את שירותי הרשות – ובראשם חינוך, רווחה ובריאות – מקבלים המפונים.ות מרשות האם ומרשות נוספת, נקרא לה תומכת לשם המיפוי.

'המדינה לא בתמונה'[4]

הציטוט שבכותר חוזר בכל ראיון בגרסאות רבות, וניתן לשמוע אותו גם בדברי א.נשי הרשויות והמפונים.ות בתקשורת. את הנעשה אין להשיב, אך **המדינה חייבת לקחת מחדש ולעתיד לבוא אחריות על פינוי אזרחיה לא רק ברגע הפינוי – אלא לאורך כל תקופת הפליטות.**

סדר מרחבי חדש דורש מדיניות כלכלית־חברתית חדשה. במסמך זה הצגנו כמה מהתובנות שעשויות לשרת מדיניות זו. היעדרו של מיפוי רציף ושקוף של התנועות של הפליטים.ות במרחב ואופן הקליטה שלהם.ות מבחינת שירותים חברתיים, פוגע ביכולת של הרשויות המקומיות והמדינה לתת מענה תואם ומותאם. חשוב גם לומר, כפי שננסה לתעד בצורה מפורטת בהמשך, כי התנועה המתמשכת במרחב, משפיעה באופן דרמטי על חיי היומיום של הפליטים.ות.

כדי להבין את השינוי האמור מומלץ כי המדינה תערוך מיפוי סדור ורצוף של תנועות האוכלוסייה ושל המענים הניתנים מכל סוג רשות – המקורית, הקולטת והתומכת. מיפוי כזה יהווה בסיס לקבלת החלטות, יישום המדיניות וכמובן הערכת חוסרים ומענים שמקבלים.ות המפונים.ות.

---

4 במקביל לנתונים שמוצגים כאן, אנו אוספים מידע מראיונות עם פליטים.ות מהצפון ומהדרום, ועם בעלי.ות תפקיד ברשויות קולטות, בדגש על חינוך. הציטוט מראיון עם מפונה מהצפון, בעל תפקיד ביישוב המפונה ובעל משפחה, שפונה באותה מועצה אזורית.

מרכז אדוה

adva.org